

۴۰

راهکار عملی
برای مربیان
و مبلغان دینی

محمد بارونی

باسمه تعالی

کلام اول

خدای متعال، پروردگار همه جهانیان است (رب العالمین) او از ابتدای خلقت انسان، پیامبرانی را برگزیده است که به انسان ها بیاموزند که چگونه در راه راست و درست گام بردارند، تا اسیرهوی و هوس نشوند.

در قرآن مجید که از سوی خدای بزرگ بر بهترین بنده اش -حضرت محمد (ص)- نازل شده است، اصول و روش هایی برای پرورش و تربیت صحیح انسان ها ذکر شده است که اگر مربیان امور تربیتی و مبلغان معارف دینی با تمسک به این کتاب الهی، این شیوه های

تربیتی را سرلوحه کار خود قرار دهند،
حتماً به موفقیت خواهند رسید.

این نکات عبارتند از :

(۱) به آنچه که دعوت می کنیم باور داشته باشیم.

أَمَّنَ الرَّسُولُ بِمَا ... - ۲۸۵

(۲) برای رضای خدا تلاش کنیم و به پاداش های او

دلخوش باشیم. وَمَا تَقَدَّمُوا لِأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ

تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ - ۱۱۰

(۳) در انجام امور همواره تقوای الهی را رعایت

کنیم. فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِي - ۱۵۰

(۴) خودمان به آنچه امر می کنیم، عامل باشیم.

أَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ - ۴۴

۵) مطالب را با بیانی شیوا و زبانی پسندیده بیان

کنیم. وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا-۸۳

۶) براساس علم و آگاهی سخن بگوییم و از تعصب

های بی جا و انحصارطلبی بپرهیزیم. أَمْ كُنْتُمْ

شُهَدَاءَ....-۱۳۳

۷) به مطالبی که نمی دانیم اعتراف کنیم و با

جرات بگوییم نمی دانم. قَالُوا سُبْحَانَكَ

لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا-۳۲

۸) خود را بهتر و برتر از دیگران ندانیم. وَنَحْنُ

أَحَقُّ بِالْمُلْكِ-۲۴۷

۹) در ترویج مطالب حق، مقاوم و استوار باشیم.

وَأَتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَأَيَّدْنَاهُ-۸۷

۱۰) در برابر ادعایی که می کنیم دلیل داشته

باشیم. قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ-۱۱۱

۱۱) حقایق را کتمان نکنیم، چون کتمان حقیقت از

بدترین ظلم هاست. وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَتَمَ شَهَادَةً -

۱۴۰

۱۲) اعتماد و اطمینان متریبان را به خود جلب

کنیم. فَقُلْنَا اضْرِبُوهُ-۷۳

۱۳) در قضاوت هایمان انصاف داشته باشیم و

عدالت را رعایت کنیم. وَلَا تَعْتَدُوا-۱۹۰

۱۴) در انجام کارها بردبار باشیم و از نیروی

صبر کمک بگیریم. وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ...-۴۵

۱۵) افکار و اعتقادات صحیح متربیان را بپذیریم و

از آن استقبال کنیم. مُصَدِّقًا لِمَا مَعَكُمْ- ۴۱

۱۶) توقع نداشته باشیم که هر آنچه بیان می کنیم

همه متربیان گوش دهند و به آن عمل نمایند. وَإِذْ

قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً قَالُوا

أَتَجْعَلُ...- ۳۰

۱۷) اگر بنا داریم متربیان خود را از کاربندی منع

کنیم راه های درست دیگری به او ارائه دهیم. كَلَّا

مِنْهَا رَعْدًا حَيْثُ شِئْتُمْ وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ- ۳۵

۱۸) اگر عملی نادرست و یا لغزشی از متربیان خود

دیدیم فوراً او را طرد نکنیم. فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ فَلَا

خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ- ۳۸

۱۹) از فکر و دل متربیان خود شک زدایی کنیم.

وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ... - ۲۳

۲۰) اگر متربیان به خاطر انجام عملی عذرخواهی

کردند عذرشان را بپذیریم و آن ها را سرزنش

نکنیم. هُوَ التَّوَابُ الرَّحِيمُ - ۳۷

۲۱) نعمت های فراوانی که خدا در اختیار انسان

ها قرار داده است، یادآوری کنیم. اذْكُرُوا نِعْمَتِي

الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ - ۴۰

۲۲) اول به تزکیه و پاکسازی دل ها توجه کنیم و

سپس به آموختن علم و دانش پردازیم. وَيُزَكِّيْكُمْ

وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ - ۱۵۱

۲۳) به متربیان خود اجازه سخن گفتن و اظهار
نظر بدهیم. **وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي
الْأَرْضِ خَلِيفَةً قَالُوا - ۳۰**

۲۴) با احترام آن ها را صدا کنیم. **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
آمَنُوا...- ۱۰۴**

۲۵) به هنگام دعوت به حق از الطاف بی پایان
خدا صحبت کنیم. **الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا...-
۲۲**

۲۶) از متربیان خود برای کارهای نیک، پیمان
شفاهی یا کتبی بگیریم. **أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ - ۶۳**

۲۷) با تبلیغات سوء دیگران قاطعانه برخورد کنیم. وَقَالُوا كُونُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى تَهْتَدُوا قُلْ...-

۱۳۵

۲۸) از محبت کردن به متریبان خود غافل نباشیم . يُحِبُّونَهُمْ -۱۶۵

۲۹) به شبهات ایجاد شده پاسخ مناسب دهیم . يَسْأَلُونَكَ عَنِ الشَّهْرِ الْحَرَامِ قِتَالٍ فِيهِ قُلْ قِتَالٌ فِيهِ.....-۲۱۷

۳۰) در بیان معارف دینی و توصیه های اخلاقی از مثال های ساده و قابل فهم استفاده کنیم. أَيْوَدُّ أَحَدُكُمْ أَنْ تَكُونَ لَهُ جَنَّةٌ مِنْ نَخِيلٍ وَأَعْنَابٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ.....-۲۶۶

(۳۱) به متربیان خود بیاموزیم که مراقب قلم ها، کتاب ها، مقالات زهر آگین و بدعت گزار باشند و به هر کسی اعتماد نکنند. یَكْتُبُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِمْ ثُمَّ يَقُولُونَ هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ-۷۹

(۳۲) کارهای خوب دیگران را فراموش نکنیم. وَإِذْ يَرْفَعُ إِبْرَاهِيمُ...-۱۲۷

(۳۳) از بحث های بیهوده پرهیزیم و به کارهای اصلی پردازیم. فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ أَيْنَ مَا تَكُونُوا يَأْتِ بِكُمْ اللَّهُ جَمِيعًا-۱۴۸

(۳۴) دستورات مشکل را آسان جلوه دهیم. كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ...- ۱۴۸

۳۵) یاد آنانکه جانشان را با خدا معامله کرده

لند (جانبازان - شهدا و ..) گرامی بداریم. وَمِنْ

النَّاسِ مَنْ يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ - ۲۰۷

۳۶) مواظب رفتار و گفتار خودمان باشیم، چرا که

انحراف مربی سبب انحراف متربیان خواهد شد.

وَلَا تَكُونُوا أَوْلَ كَافِرٍ بِهِ - ۴۴

۳۷) به کارهای خوب و ارزشمند متربیان پاداش

دهیم. عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِنْ رَبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ - ۱۵۷

۳۸) به همراه هشدارها و اختارها، مژده ها و

بشارت ها را فراموش نکنیم. فَاتَّقُوا النَّارَ..... وَبَشِّرِ

الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ..... ۲۴ و ۲۵

۳۹) برای تشویق آن ها به کارهای نیک، به وعده های الهی اشاره کنیم. **فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ -**

۶۲

۴۰) ایمان داشته باشیم که حق اگر منطقی ارائه شود همیشه بر باطل پیروز است . **...فَأْتِ بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ فَبُهِتَ الَّذِي كَفَرَ - ۲۵۸**

کلام آخر

و همواره از خدا طلب آموزش کنیم و از او بخواهیم که اگر در انجام تکلیف چیزی را فراموش کرده ایم و خطایی نموده ایم ما را مواخذه ننماید **رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا** و آنچه طاقت و توان تحمل آن نداریم بر ما مقدر نکند **رَبَّنَا وَلَا**

تَحْمَلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ ، از ما در گذرد وَاغْفُ عَنَّا
و ما بیامرزد وَاغْفِرْ لَنَا و مشمول رحمت خود
بگردند وَاَرْحَمْنَا چون که فقط او سرپرست و
مولای ماست. أَنْتَ مَوْلَانَا-۲۸۶

التماس دعا

منبع : کتاب تفسیر نور - جلد اول -سوره بقره-
استاد محسن قرائتی